

„Maironis – XIX-XX amžiaus romantizmo poetas“

Skirta Maironio metams

2012

GYVENIMAS IR VEIKLA (BIOGRAFIJOS BRUOŽAI)

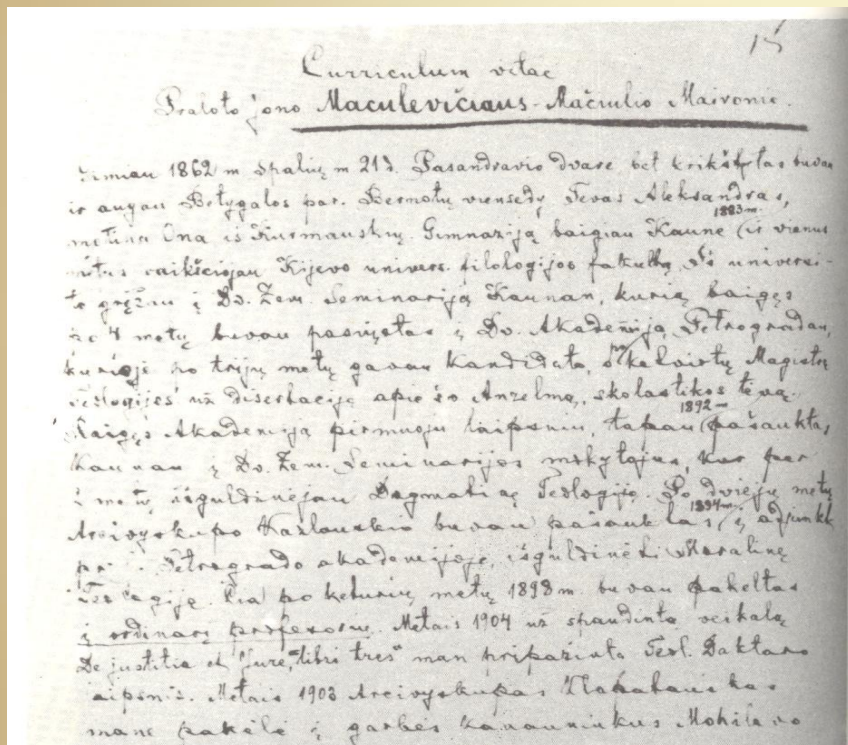
„Dideli poetai dažniausiai gimsta reikšmingų visuomeninių sąjūdžių laikais, kai jų žodis ypač reikalingas kuo plačiausioms tautos masėms. Nacionalinio išsivadavimo judėjimas, istorinė XIX– XX amžių sankirta davė Maironį – vieną didžiausių mūsų poetų, tautos atgimimo dainių. Jo kūryba toli peržengė poeto gyventą laikotarpį, o vis naujos skaitytojų kartos prie jos vėl grįžta, atrasdamos joje tai, kas sava ir branginta.“

Irena Slavinskaitė

Jonas Mačiulis – Maironis
(1862-1932)

GYVENIMAS IR VEIKLA (BIOGRAFIJOS BRUOŽAI)

Maironio autobiografija (rankraščio pradžia)
Iš *Literatūra ir kalba*. T. 21. V., 1990.

Jonas Mačiulis, pasirašinėjęs Maironio slapyvardžiu gimė **1862 m.** nedideliame Pasandravio dvarelyje, netoli Tytuvėnų, Raseinių apskrityje.

Jo tėvas buvo mažaraštis, tačiau valingas ir apsikrus bei laisvas nuo baudžiavos valstietis.

Namų aplinkoje kalbėdavosi lietuviškai, nors tėvai bendraudami su vietos dvarininkais mokėjo ir lenkų kalbą.

Pradines mokslo žinias įgijo namie, samdomų mokytojų padedamas.

GYVENIMAS IR VEIKLA (BIOGRAFIJOS BRUOŽAI)

Maironio tėviškės sodyba – muziejus Raseinių apskrityje

GYVENIMAS IR VEIKLA (BIOGRAFIJOS BRUOŽAI)

Poeto sėdėta prie šio stalo

Maironio miegamasis tėviškėje

GYVENIMAS IR VEIKLA (BIOGRAFIJOS BRUOŽAI)

1873 m. subajorinta Maciulevičiaus pavarde įstojo į Kauno gimnaziją, kurioje susipažino su lenkų poetų – Adomo Mickevičiaus, J. Kraševskio ir kitų kūryba.

1883-1884 m. studijavo Kijevo (Ukraina) universitete literatūrą. Studijuodamas Maironis susižavėjo rusų poetų – Aleksandro Puškino, Michailo Lermonto ir kitų rusų bei ukrainiečių poetų kūryba.

Gimnazistas Maironis
su savo tėvu

GYVENIMAS IR VEIKLA (BIOGRAFIJOS BRUOŽAI)

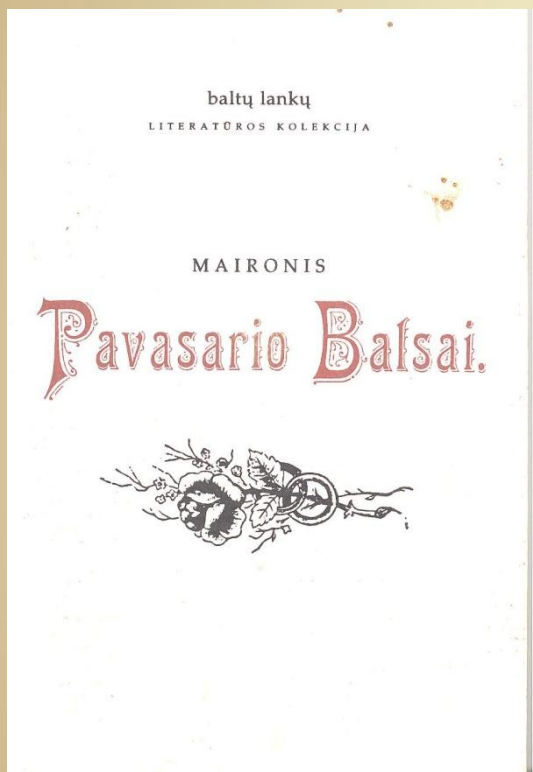
Iš kairės: Maironis,
J. Šimaitis, M. Prialgauskas.
Apie 1892 m.

Maironis atsižvelgdamas į tėvų norą **1884** m. įstojo į Kauno dvasinę seminariją. Joje lietuvių kalbą ir literatūrą dėstė poetas Antanas Baranauskas, kurio sukurta poema “Anykščių šilelis” bei gilus vėlesnis domėjimasis lietuvių kalba stipriai veikė jaunąjį Maironį.

1885 m. laikraštyje “**Aušra**” Zvalionio slapyvardžiu pasirodė pirmasis Maironio eilėraštis “**Lietuvos vargas**” (vėliau pavadintas “**Miškas užia**”).

Maironis tapo aktyviu lietuvių nacionalinio judėjimo dalyviu.

GYVENIMAS IR VEIKLA (BIOGRAFIJOS BRUOŽAI)

Pavasario balsai: poezija.
Vilnius: Baltos lankos,
1995. P. 175.

Teologines studijas **1888-1892** m. Maironis tęsė Peterburgo (Rusija) dvasinėje akademijoje. Baigęs studijas iki **1909** metų dėstytojavo šioje akademijoje.

1888-1909 metų tarpsnis Maironiui buvo labai intensyvus. Šiuo laikotarpiu jis parašė daugumą savo lyrinių eilėraščių. Pasirodė jo pirmoji knyga – Lietuvos istorija, arba apsakymai apie Lietuvos praeigą bei pirmą kartą **Maironio** slapyvardžiu pasirašytas eilėraštis "**Daina apie senovę**".

1895 m. pasirodė jo žymusis eilėraščių rinkinys "**Pavasario balsai**".

GYVENIMAS IR VEIKLA (BIOGRAFIJOS BRUOŽAI)

Maironio rūmai apie 1914 m.

1909 m. Maironis grįžęs iš Peterburgo (Rusija) į Kauną, nusipirko rūmus. Juos suremontavęs, kiek pakeitė frontonėlio dekorą ir jame įrašė „1910 J. Maironis“. Pats apsigyveno 2-ojo aukšto 8-iose kambariuose. Maironis buvo estetas, gyveno romantizmo dvasia. Kitą namo dalį paskyrė lietuviškomis kultūros organizacijoms. Čia įsikūrė pirmoji Kaune lietuviška biblioteka-skaitykla, Katalikų moterų draugija, Dailių amatų mokykla, žurnalo „Garnys“ redakcija, leidykla „Sakalas“. Šie rūmai tapo Kauno kultūros židiniu. Namų slenkstį yra peržengęs visas Lietuvos Nepriklausomybės laikų elitas, nemažai užsienio svečių.

GYVENIMAS IR VEIKLA (BIOGRAFIJOS BRUOŽAI)

Maironis savo sode Kaune 1929 m.

Poetas (centre) su giminėmis Pažaislio miške

GYVENIMAS IR VEIKLA (BIOGRAFIJOS BRUOŽAI)

Maironio mauzoliejus Kaune

Po **1905** – **1907** m. revoliucijos sumažėjo Maironio kūrybinis aktyvumas. Ėmė trauktis nuo visuomeninės bei kultūrinės veiklos. Nuo **1909** m. ėjo Kauno dvasinės seminarijos rektoriaus pareigas, gavo aukštus bažnytinius prelato bei Žemaičių konsistorijos oficiolo titulus. Nuo **1922** m. profesoriavo Kauno universitete, dėstydamas ir pasaulinės literatūros kursą.

Maironis mirė **1932** metais Kaune, palaidotas Katedros kriptoje.

LITERATŪRA APIE GYVENIMĄ IR KŪRYBĄ

„Maironis – didžiausias poaušrio poetas, ne tik tobuliausiai išreiškęs tos gadynės tautinius obalsius, bet ir po spaudos grąžinimo ligi didžiojo karo tebeliko žymiausias mūsų poezijos kūrėjas. Jis pirmasis poaušrinės gadynės lyriką iškėlė į deramą šiam žanrui meno plotmę, dėl to jo lyrika ir idėjiniu ir formalinui atžvilgiu dar ir šiandien yra gyva. Visa naujoji, ypatingai prieškarinė mūsų lyrika yra žymioj Maironio įtakoje. Jo tematika, žodynas, nuotaika, forma veikė visą eilę jauniausių poetų.“

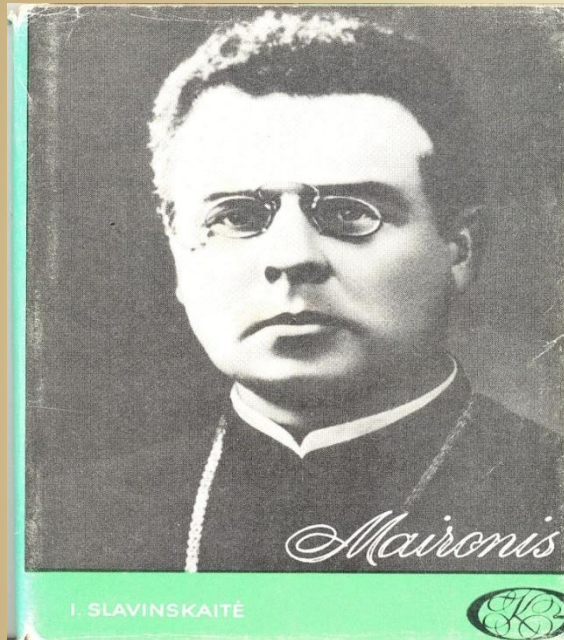
Vincas Mykolaitis – Putinas

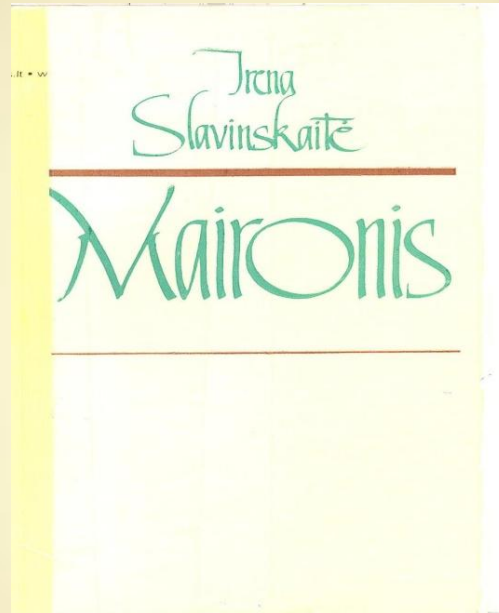
MAIRONIS

*Maironis: jo gimimo
šimtmečiui paminėti.
Brooklyn: Aidai, 1963.*

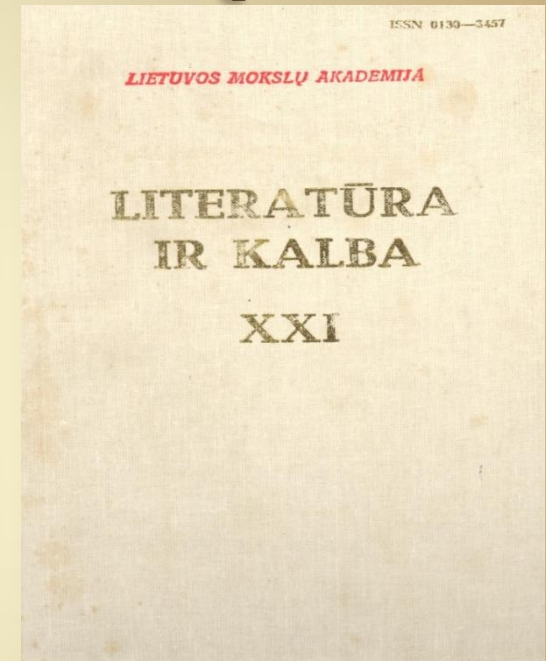
LITERATŪRA APIE GYVENIMĄ IR KŪRYBĄ

Slavinskaitė, Irena. *Maironis*.
Kaunas: Šviesa, 1987. 166 p.

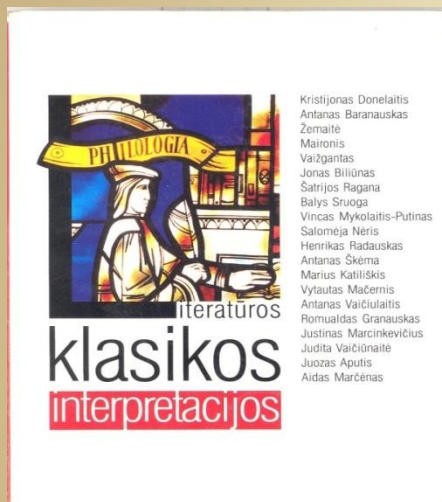

Slavinskaitė, Irena.
Maironis. Vilnius: Vaga,
1987. 45 p.

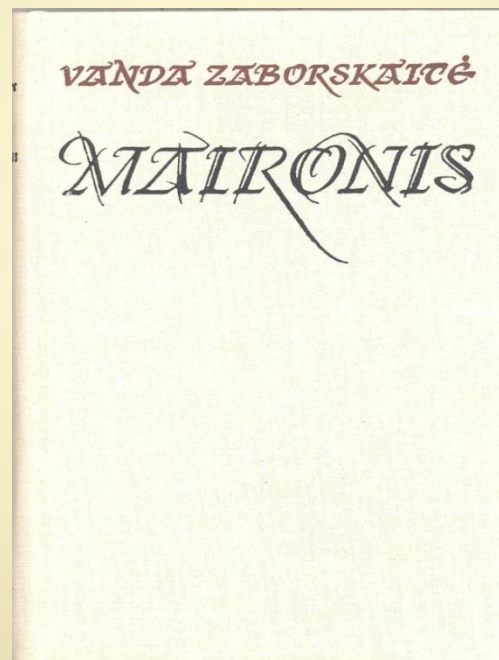
Literatūra ir kalba. T. 21.
Vilnius: Vaga, 1990. 766 p.

LITERATŪRA APIE GYVENIMĄ IR KŪRYBĄ

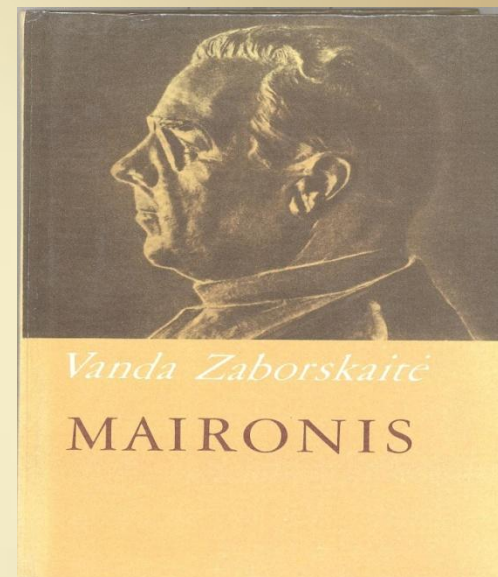

Kristijonas Donelaitis
Antanas Baranauskas
Žemaitė
Maironis
Vaižgantas
Jonas Biliūnas
Satrijos Ragana
Balys Sruoga
Vincas Mykolaitis-Putinas
Salomeja Nėris
Henrikas Radauskas
Antanas Skėma
Marius Katiliškis
Vytautas Mačernis
Antanas Vaičiulaitis
Romualdas Granauskas
Justinas Marcinkevičius
Judita Vaičiūnaitė
Juozas Aputis
Aidas Marčėnas

*Literatūros klasikos
interpretacijos: straipsnių
rinkinys. Vilnius: Alma littera,
2001, p. 66-75.*

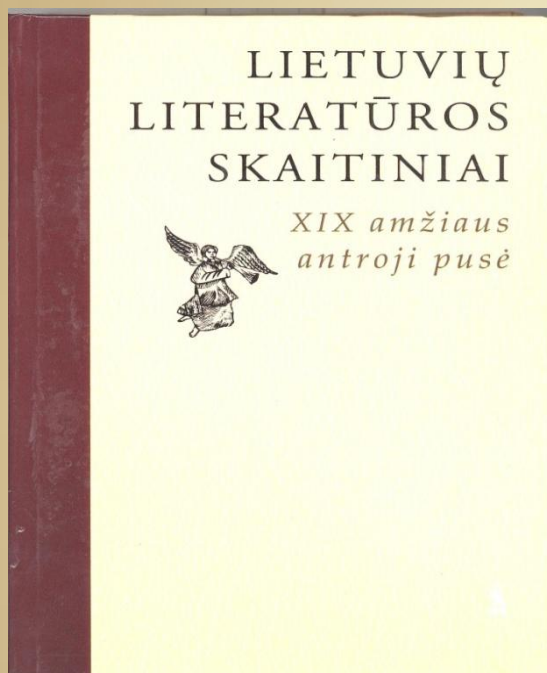

Zaborskaitė, Vanda.
Maironis. Vilnius: Vaga,
1968. P. 518.

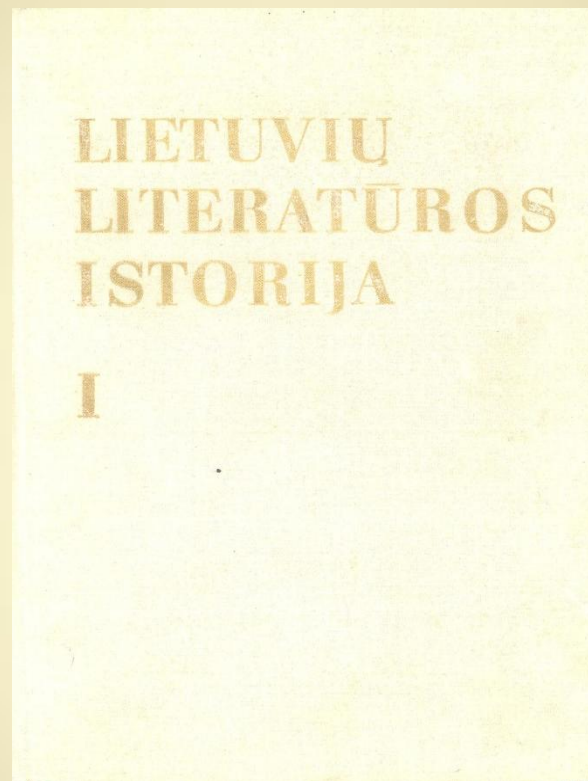

Zaborskaitė, Vanda.
Maironis: monografija.
Vilnius:, Vaga. P. 438.

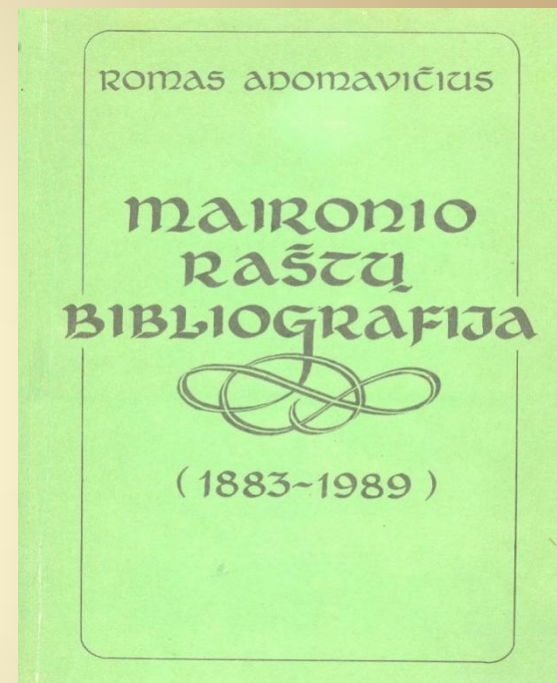
LITERATŪRA APIE GYVENIMĄ IR KŪRYBĄ

*Lietuvių literatūros
skaitiniai: XIX amžiaus
antroji pusė. Kaunas:
Šviesa, 2001*

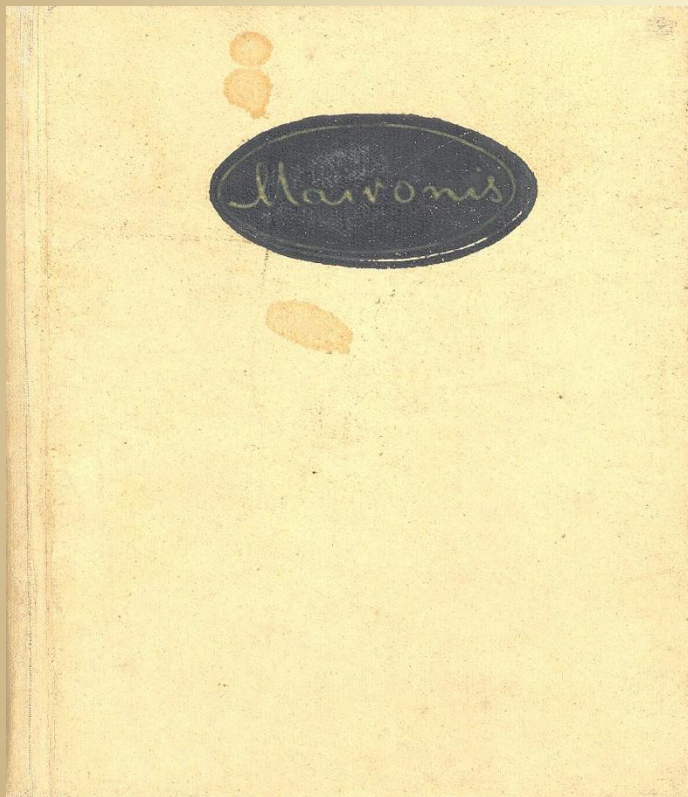

*Lietuvių literatūros istorija. T. 1 (iki
1940 m.). Vilnius: Vaga, 1979,
p. 151-171.*

*Adomavičius, Romas.
Maironio raštų
bibliografija (1883-1989).
Vilnius: Sietynas, 1990.
P. 278.*

MAIRONIO KŪRYBA KNYGOS

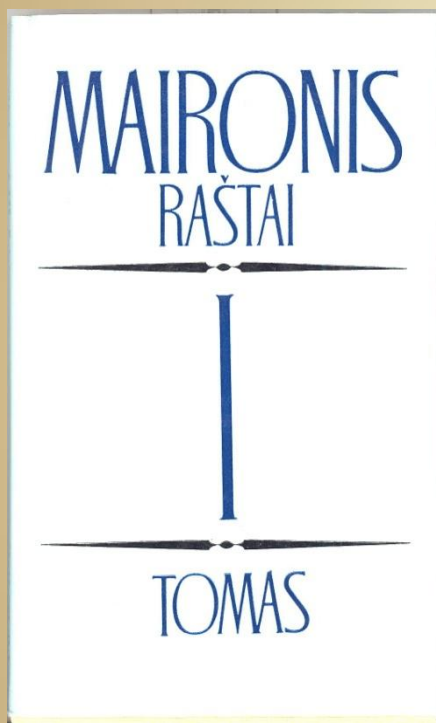

Rinktiniai raštai. T. 2. Vilnius:
Valstybinė grož. liter. l-kla.

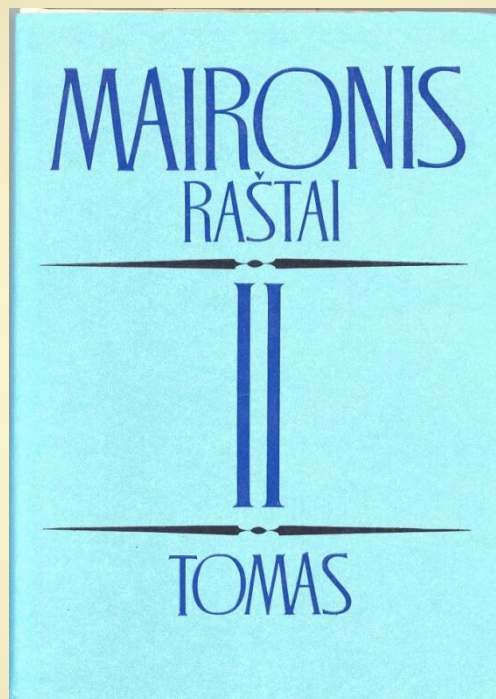
Maironio kūryba yra susijusi su XIX amžiaus pab. ir XX amžiaus pradž. pokyčiais lietuvių literatūroje. Tai tautinio atgimimo laikas, kai carinės Rusijos sudėtyje esančioje Lietuvoje nelegaliai plinta laikraštis „**Aušra**“, kai knygnešiai platina draudžiamą spaudą lietuvių kalba. Tuo metu šviesuoliai kvietė aukotis tautiečius visuomenės idealams, dirbti tautos labui. Patriotinėje-visuomeninėje Maironio kūryboje išpažįstama tėvynės meilė. Jam Lietuvos istorija tampa įkvėpimo šaltiniu. Jis savo kūryboje kalba ir apie dvasinius žmogaus išgyvenimus, savitą dvasinę patirtį. Maironis niekada nebuvo abstraktus rašytojas. Jis aktyviai formavo savo asmenybę pagal aukštą romantizmo epochos moralinį imperatyvą, to mokė, to ir reikalavo iš kitų.

MAIRONIO KŪRYBA

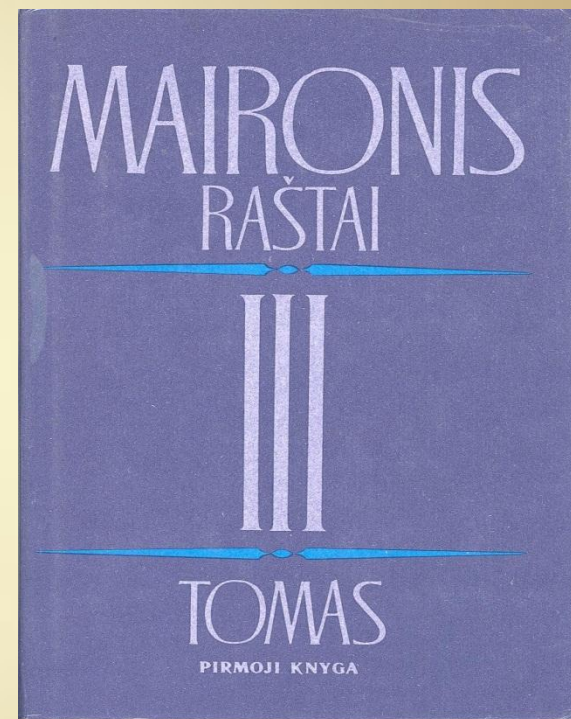
KNYGOS

Raštai. T. 1: Lyrika.
Vilnius: Vaga, 1987.

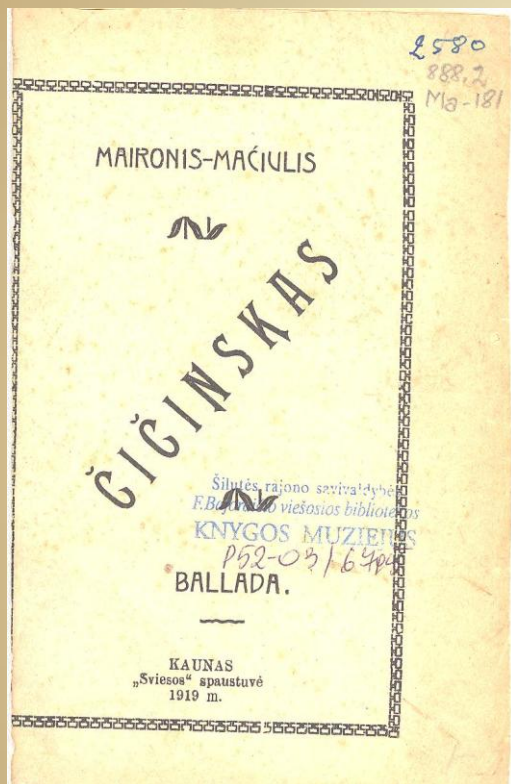

Raštai. T. 2: Poemos.
Vilnius: Vaga, 1987.

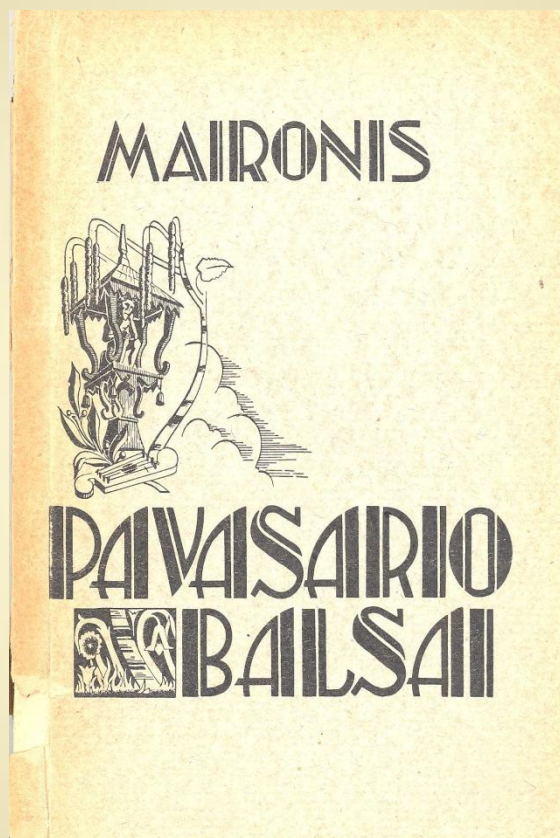

Raštai. T. 3, kn. 1.: Dramos.
Vilnius: Vaga, 1987

MAIRONIO KŪRYBA KNYGOS

Čičinskas: baladė.
Kaunas: Šviesa, 1919.
P. 11

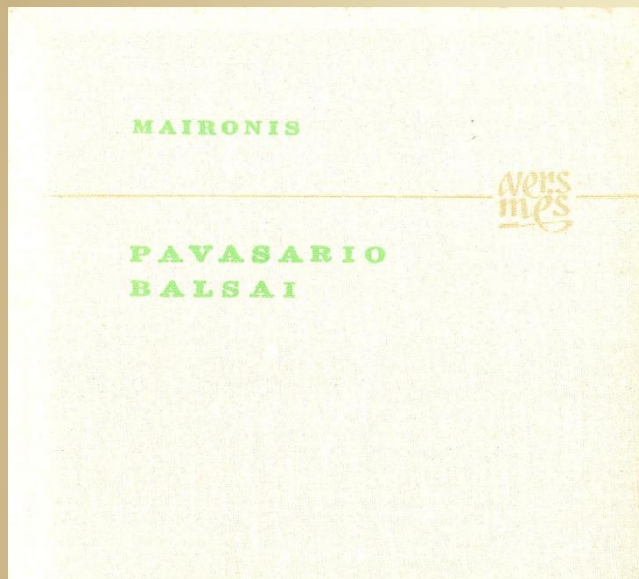

Pavasario balsai. Bavarija-
Wurzburgas: Liudas
Vismantas, 1947. P. 301.

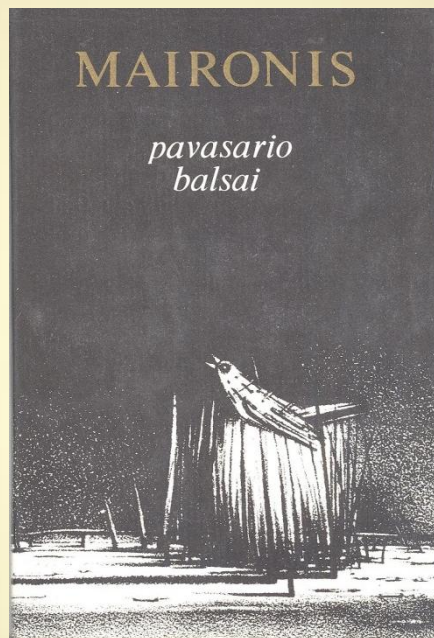

Mūsų vargai.
Meerbeck'as: J. Narbuto
ir P. Indreikos leidinytis,
1948. P. 116.

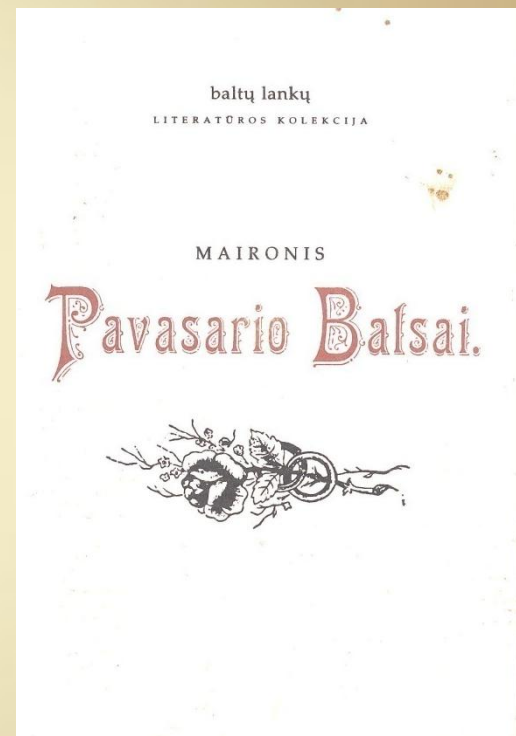
MAIRONIO KŪRYBA KNYGOS

Pavasario balsai: rinktinė.
Vilnius: Vaga, 1992. P. 314

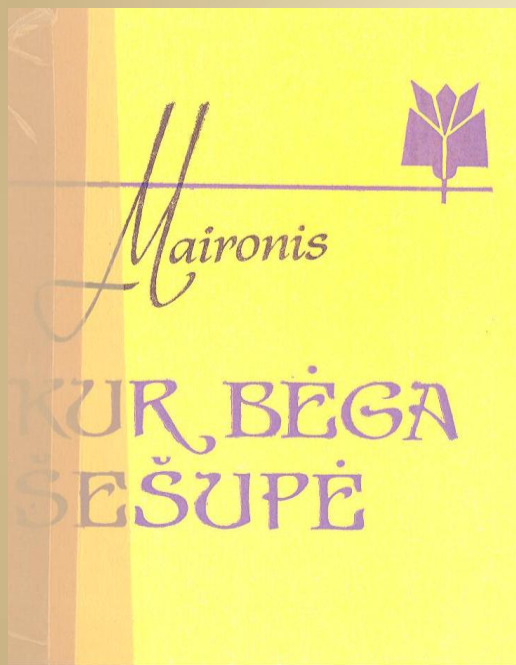

Pavasario balsai:
poezija. Vilnius:
Vaga, 1986. P. 197.

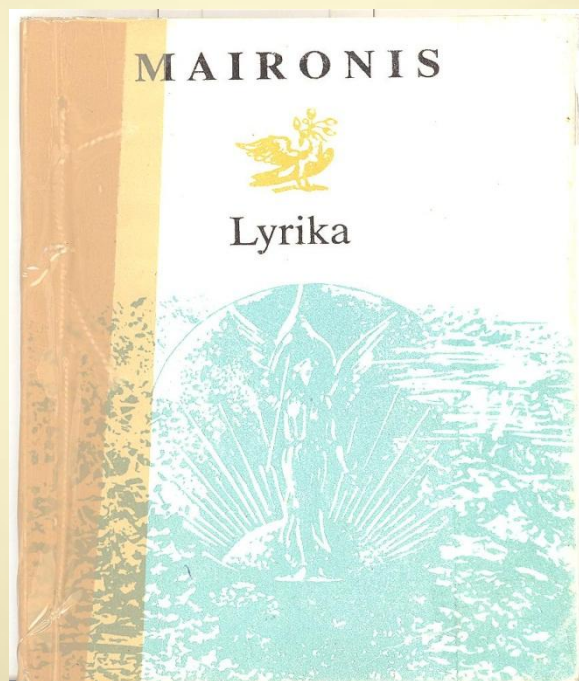

Pavasario balsai:
poezija. Vilnius: Baltos
lankos, 1995. P. 175.

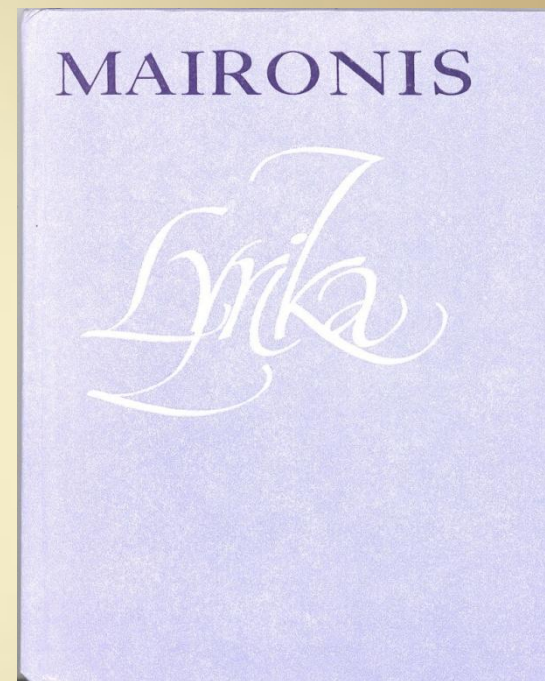
MAIRONIO KŪRYBA KNYGOS

Kur bėga Šešupė:
eilėraščiai. Vilnius:
Vaga, 1980. P.141

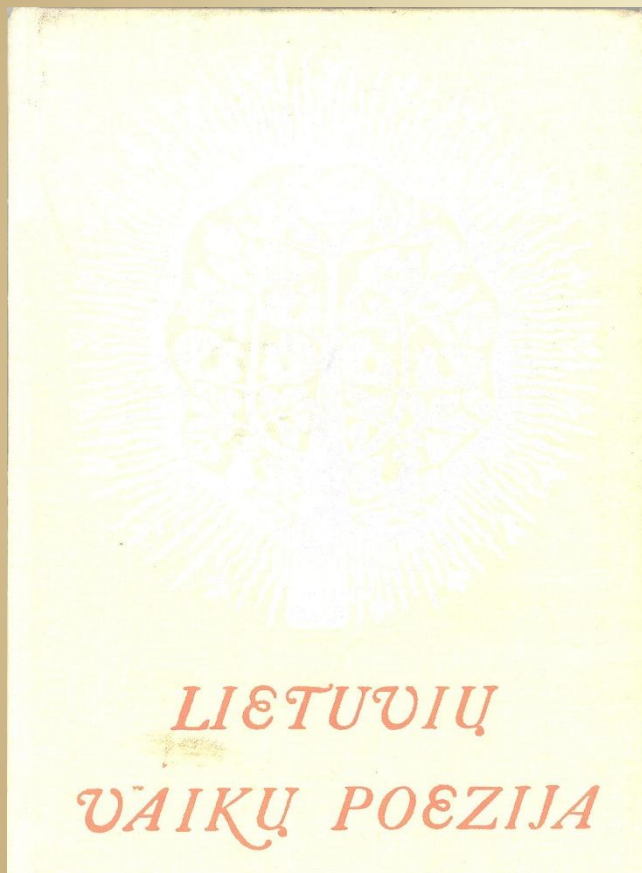

Lyrika. Vilnius: Valstybinis
leidybos centras, 1994. P. 95.

Lyrika. Vilnius: Vaga,
1988. P. 317.

KŪRYBA VAIKAMS IR JAUNIMUI

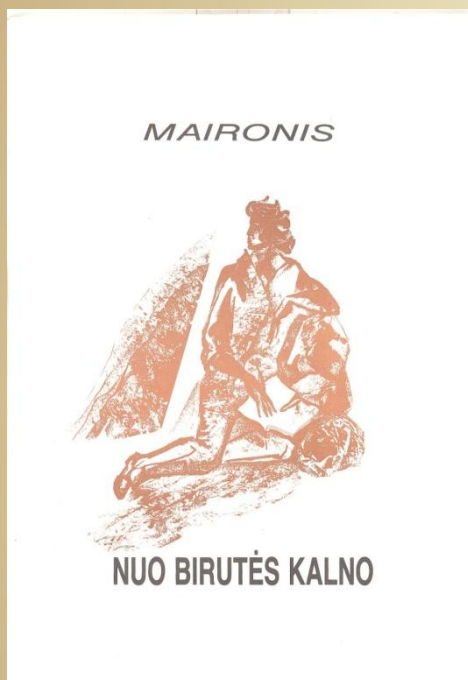

Iš Maironio kūrybos į vaikų poeziją perėjo tie eilėraščiai, kuriose poetas jautriai apdainavo gimtinės grožį, aukštino legendinę praeitį ir didvyriškas kovas su kryžiuočiais. Tėvynės meilė ir pasiaukojimas, dvasinis žmogaus taurumas, subtilūs pirmieji bundančios meilės jausmai ir jų trapumas atitiko jaunojo skaitytojo dvasinius poreikius.“

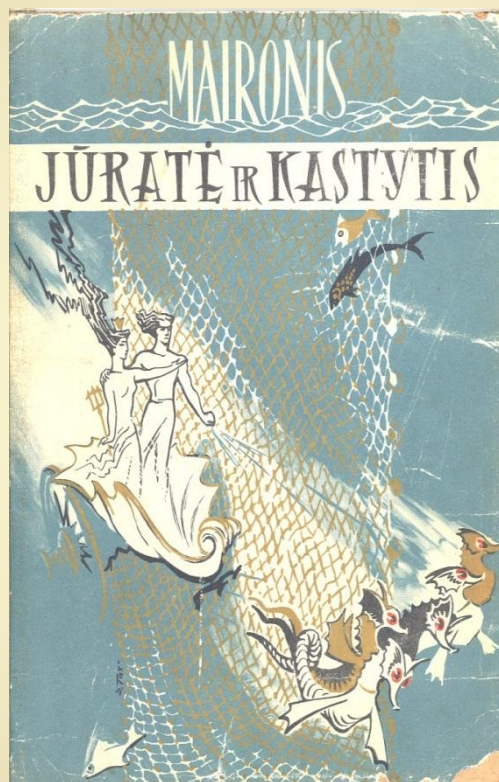
Lietuvių vaikų poezija.
Vilnius: Vaga, 1980, p. 68-76

Vincas Auryla

KŪRYBA VAIKAMS IR JAUNIMUI

Nuo Birutės kalno: Los Angeles: Lietuvių Dienos, 1982. P. 47.

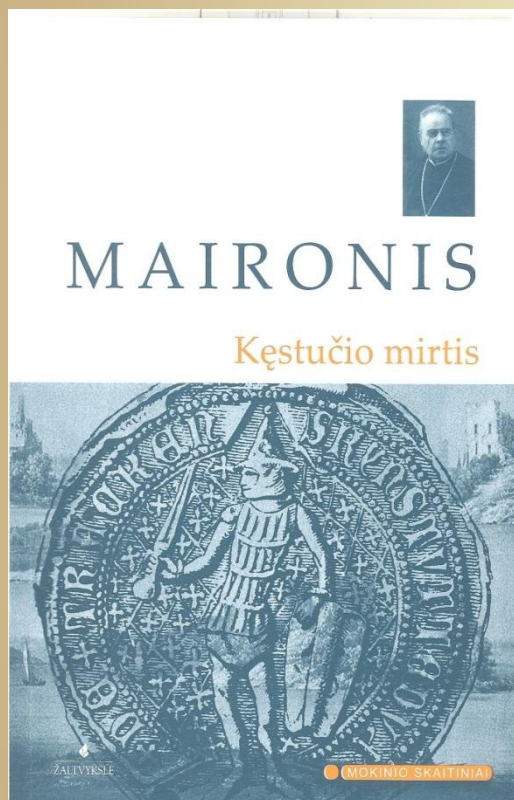

Jūratė ir Kastytis.
Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1957. P. 23.

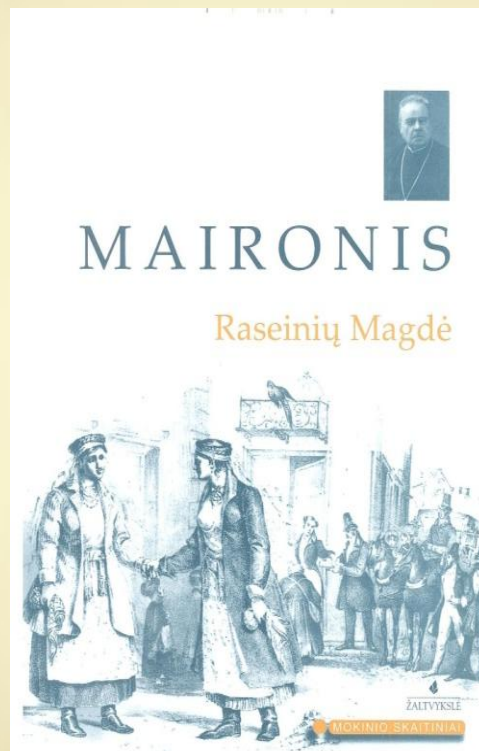

Jūratė ir Kastytis: rinktinė.
Vilnius: Vaga, 1967. P. 39

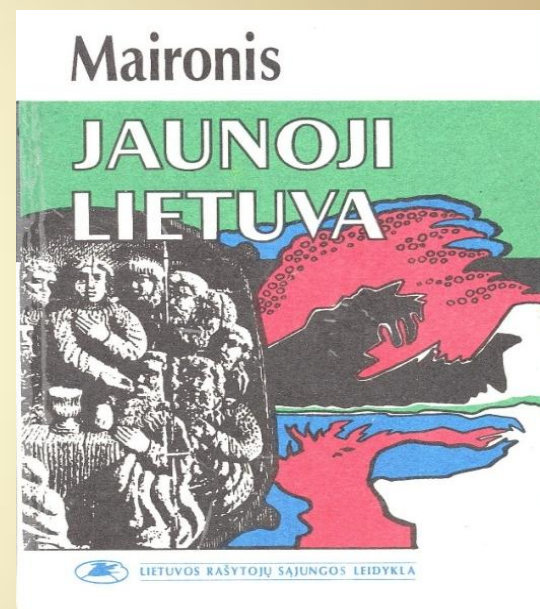
KŪRYBA VAIKAMS IR JAUNIMUI

Kęstučio mirtis. Vilnius: Žaltvykslė, 2007. P. 109.

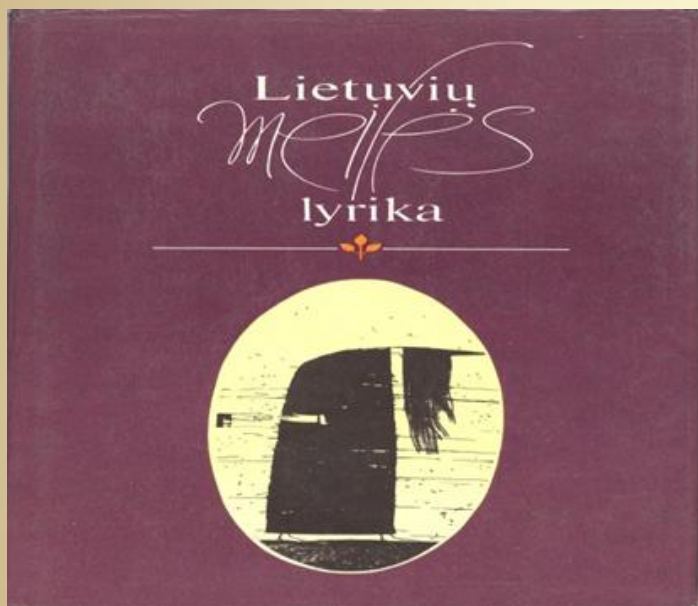

Raseinių Magdė. Vilnius: Žaltvykslė, 2007. P. 48.

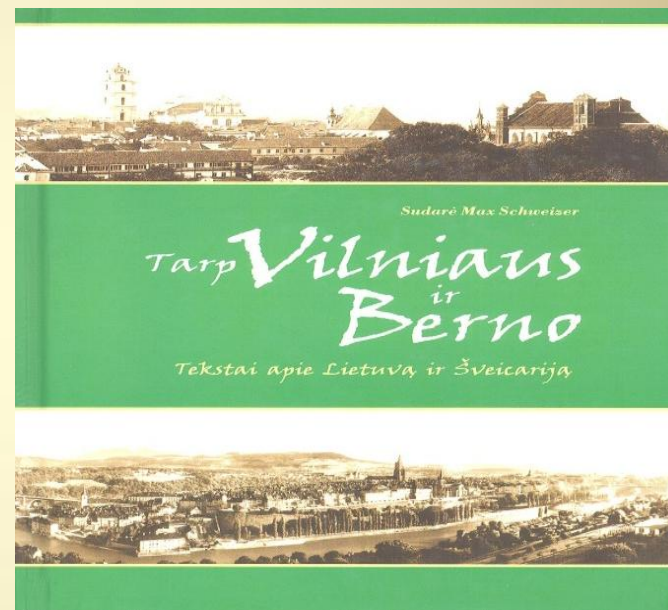

Jaunoji Lietuva: poema. Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 1995

KŪRINIAI RINKINIUOSE

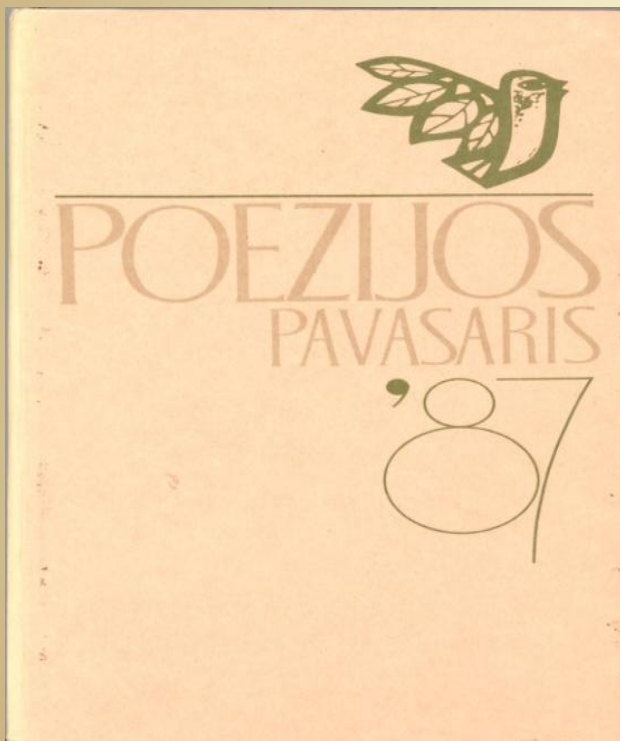

Lietuvių meilės lyrika:
eilėraščiai. Vilnius: Vaga,
1989, p. 66-70

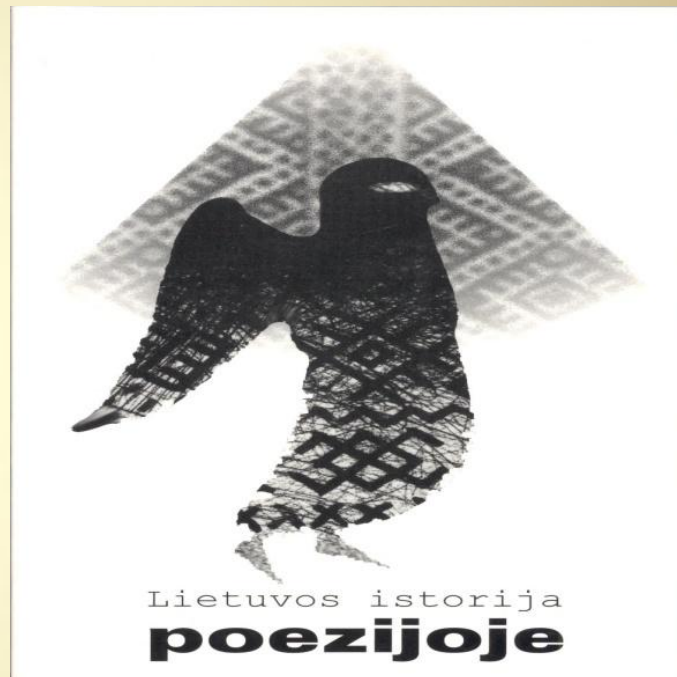

Tarp Vilniaus ir Berno: tekstai apie Lietuvą ir Šveicariją. Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos I-kla, 2003, p. 354.

KŪRINIAI RINKINIUOSE

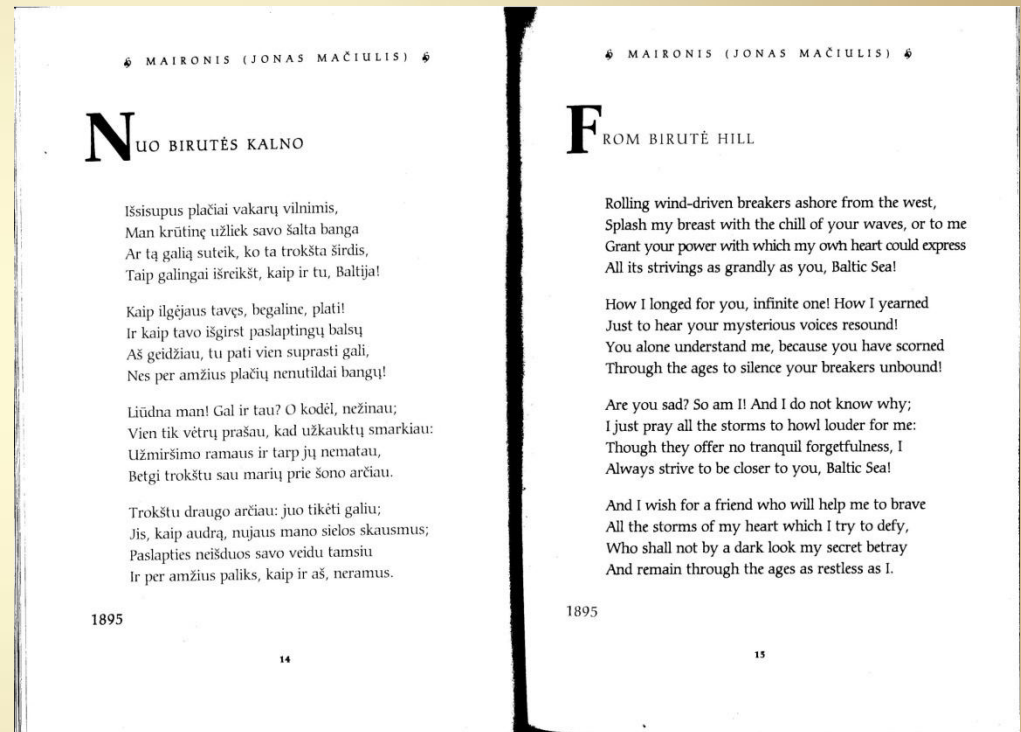
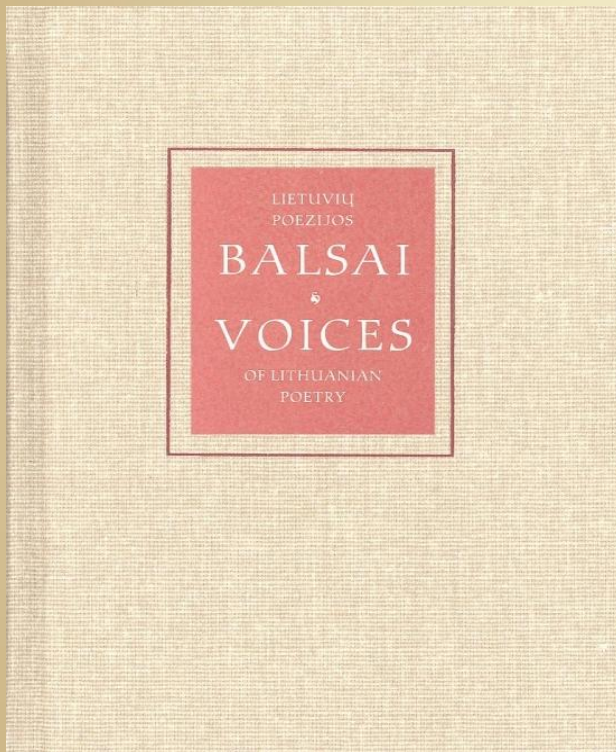

Poezijos pavasaris'87.
Vilnius: Vaga, p. 213-216

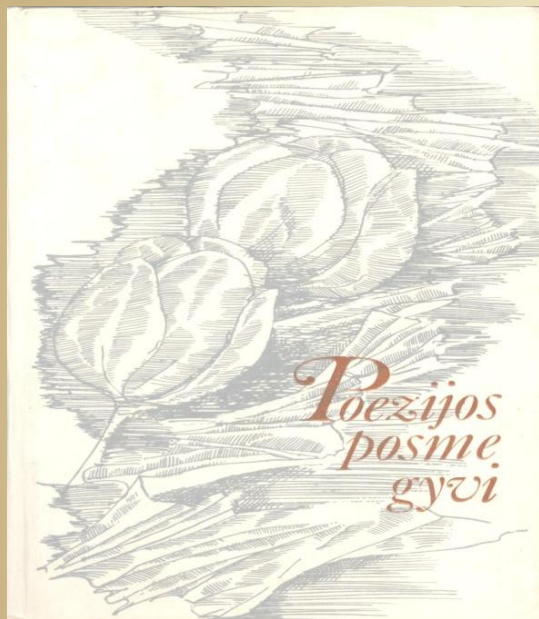
Lietuvos istorija poezijoje.
Kaunas: Šviesa, 1997. 267 p.

KŪRINIAI KITOMIS KALBOMIS (POEZIJOS VERTIMAI)

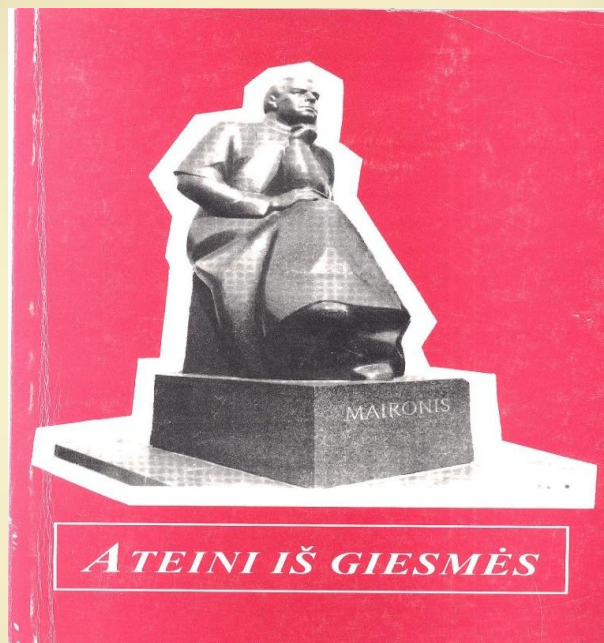

Lietuvių poezijos balsai: lietuvių poetų rinktiniai eilėraščiai lietuvių ir anglų kalbomis. Vilnius: Tyto alba, 2001, p. 11-35.

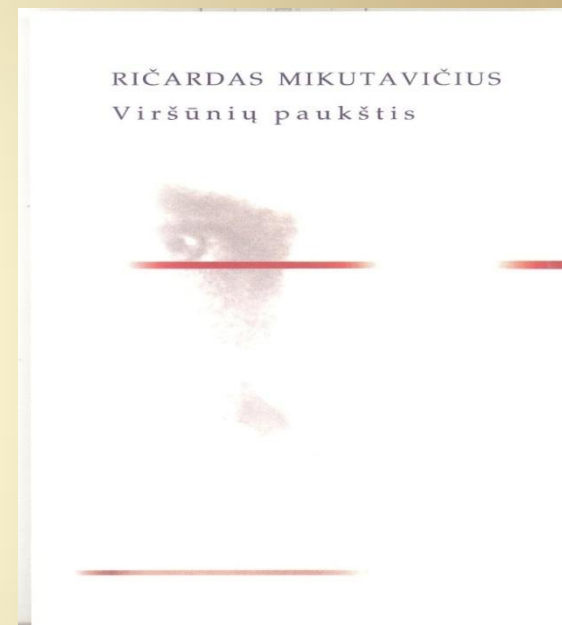
EILĖRAŠČIAI, SKIRTI MAIRONIUI

Poezijos posme gyvi.
Kaunas: Šviesa, 1984, p.
85-86

Ateini iš giesmės:
Maironiui, skirti eilėraščiai,
esė, studijos. Kaunas:
Žurnalistika, 1997. P. 96

Mikutavičius, Ričardas.
Viršūnių paukštis:
eilėraščiai. Vilnius: Vaga,
2002. P. 150.

ATMINIMO ĮAMŽINIMAS

Maironio lietuvių literatūros muziejus Kaune

ATMINIMO ĮAMŽINIMAS

- Maironio lietuvių literatūros muziejus (Kaunas) įkurtas **1936** m. ***birželio 28*** d. per ketvirtąsias poeto mirties metines.
- Jis įkurtas vėlyvojo baroko (rokoko) stiliaus rūmuose, statytuose ***XVIII a. vid.*** Kauno miesto teismo seniūno ***Simono Siručio***, sujungus tris gotikinius mūrinius namus.
- Dabar tai retas Lietuvoje baroko epochos turtingo miestiečio namas, kuriam suteiktas aukščiausios kategorijos paminklo statusas.

ATMINIMO ĮAMŽINIMAS

- Muziejaus įkūrimas prasidėjo nuo trijų Maironio memorialinių kambarių. Pagrindiniai muziejaus kūrėjai buvo M. K. Čiurlionio galerijos direktorius **Paulius Galaunė**, Tautosakos archyvo komisijos vadovas dr. **Jonas Balys** ir poeto testamento vykdytojas kanauninkas **Pranas Penkauskas** bei sesuo **Marcelė Mačiulytė**, kuri išsaugojo visą brolio palikimą. 1940 m. pirmuoju muziejaus vedėju paskirtas poetas **Bernardas Brazdžionis**.
- Nuo 1989 m. muziejaus direktorė yra poetė ir prozininkė **Aldona Ruseckaitė**.

ATMINIMO ĮAMŽINIMAS

Maironio darbo
kabineto fragmentas

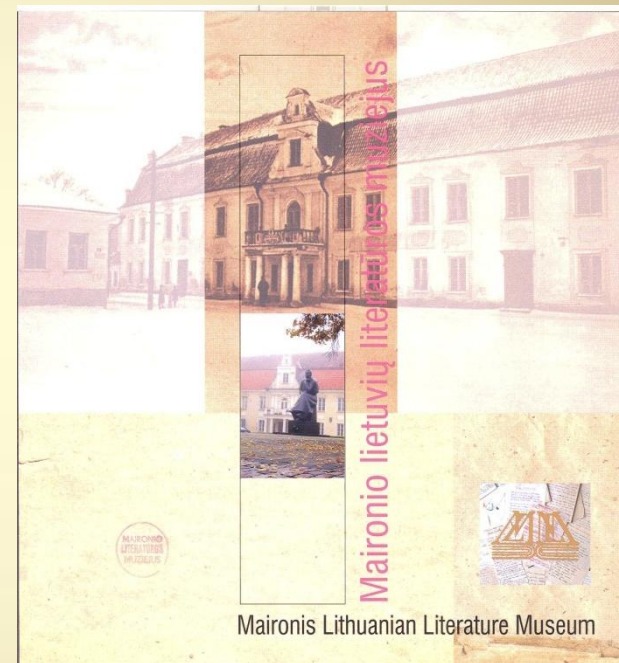
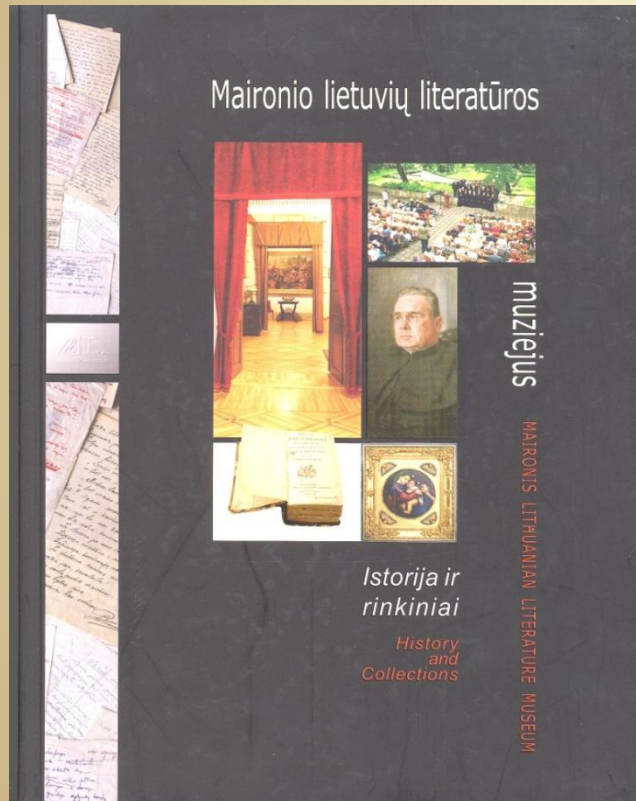

Maironio knygų spintos

ATMINIMO ĮAMŽINIMAS

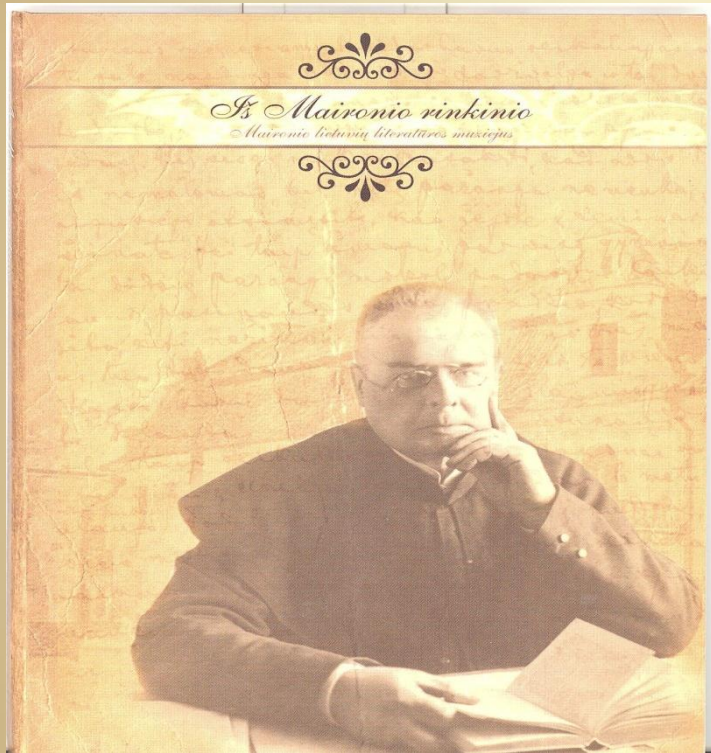
- **1992** m. atkurtas visas Maironio memorialinis butas – aštuoni kambariai, kurie labai skirtingi ir įdomūs.
- Vienas iš svarbiausių kambarių – biblioteka, kurią puošia modernaus stiliaus krosnis ir kelios elegantiškos skirtingų stilių knygų spintos, kuriose saugoma Maironio memorialinė biblioteka – 795 vienetai.
- Buto interjeras puikiai atspindi šeimininką ir to meto gyvenimą. Poeto meninio skonio formavimuisi įtakos turėjo **19** Peterburge praleistų metų. Iš šio miesto jis parsivežė nemažai meno dirbinių, baldų, kurie puošė jo namus.

ATMINIMO ĮAMŽINIMAS

www.maironiomuziejus.lt

ATMINO ĮAMŽINIMAS

*Iš Maironio rinkinio: vaizdo
įrašas. Kaunas: Maironio lietuvių
literatūros muziejus, 2008.*

Maironio lietuvių literatūros muziejus
(Kaunas) išleido pirmąją kompaktinę
plokštelę ***“Iš Maironio rinkinio”***.

Autorės -- ***Raminta Antanaitienė*** ir
Aldona Ruseckaitė.

ATMINIMO ĮAMŽINIMAS

- Šioje plokštelėje sukurtas filmas „*Mūsų Maironis*“. Tai pažintis su tarpukario Kaunu, Maironio namais ir sodu, memorialiniais kambariais, stebinančiais architektūra, interjeru.
- Atveriamas prelado ir poeto archyvas: galima pažvelgti į nuotraukas, išsaugojusias daug svarbių Jono Mačiulio gyvenimo akimirkų, kūrybos rankraščius, laiškus, pamokslų ir proginių kalbų tekstus, dokumentus, iškilių asmenų įteiktas vizitines korteles ir kvietimus į įvairius renginius.
- Rodoma Maironio surinkta meno kolekcija, kurioje galima išskirti religinę, istorinę ir tautinę temas.
- Supažindinama, kokius leidinius poetas saugojo asmeninėje bibliotekoje: nemažai jų su įdomiomis autorių dedikacijomis, savininko inicialais ar parašais.
- Pristatomos ir Maironio knygos, išleistos autoriui gyvam esant, išskirtinę vertę turintys pirmieji jų leidimai.
- Kompaktinėje plokštelėje skamba aktorių *Jono Kavaliausko* ir *Laimono Noreikos* skaitomi Maironio eilėraščiai.

ATMINIMO ĮAMŽINIMAS

Maironio paminklas Kaune prie Maironio lietuvių literatūros muziejaus (autorius Gediminas Jokūbonis)

ATMINIMO ĮAMŽINIMAS

Paminklas Maironiui Tytuvėnuose
(autorius Rimantas Lazdynas)

ATMINIMO ĮAMŽINIMAS

Suolelis miške

Kas tą vietelę aplankys,
Tai rankai ačiū pasakys,
Kuri suoloelį tašė, kalė.
Čia taip malonu ir ramu!
Pripildo paukščiai čiulbimu
Tą žalią be pastogio salę.

Maironis

ATMINIMO ĮAMŽINIMAS

- Pirmą kartą šis Maironio eilėraštis buvo publikuotas **1920** m. Sakoma, kad šios eilės skirtos Varnakalnio pušyne, netoli Krekenavos, stovėjusiam suoleliui, ant kurio mėgdavo ištisas valandas sėdėti poetas.
- Dar ir šiandien, toje pačioje vietoje, šalia Krekenavos girininkijos, ant Varnakalnio skardžio prie Linkavos upės stovi suolelis – skirtas Lietuvos literatūros klasikui Maironiui ir taip jo pamėgtai vietai atminti.
- Maironis Krekenavoje gyveno ir kūrė tarp **1915–1918** metų. Čia jis parašė didžiąją dalį poemos „**Mūsų vargai**“, baladę „**Čičinskas**“ bei pluoštą kitų eilėraščių.

ATMINIMO ĮAMŽINIMAS

Parengė:

Daiva Jucikaitė

Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vyr. bibliotekininkė

Šilutės F. Bajoraičio viešojo biblioteka